

nogle gamle Rebtampe fra 1810, 1830, 1850, 1870. De ere fundne i Landsbyskoler. Men disse Rebtampe ere ikke særlig skrækindjagende, det er almindelig tynde Reb, som ere benyttede til at slaa Børnene med, og da Inspektør Thomassen, som er kendt fra de store nordiske Skolemøder, viste mig disse Ting, sagde han: Ja, det er jo ingen Ting mod Spanskrøret, nej, Spanskrøret, det bliver en Kuriositet en Gang. Jeg tror, at den højtærede Kultusminister vil indlægge sig stor Fortjeneste og i hvert Fald blive hilst med Jubel af alle danske Skolebørn, hvis han vil sørge for, at Spanskrøret kun bliver en Kuriositet, som vises frem paa Skolemuseet.

Naar jeg drager dette Spørgsmaal frem, er det, fordi jeg i min Virksomhed for Børnene har haft Lejlighed til at erfare, hvor ganske meningsløst og hensynsløst der handles overfor Børn. Børn ere de svage, de voksne ere de stærke. En voksen Mand, der slaar en anden voksen Person, vil i mange Tilfælde blive tiltalt for Vold, og selv om den voksne Person, der er bleven forurettet eller fornærmet af den anden voksen Person, er en ret hidsig Person, vil han i Regelen lægge Baand paa sin Hidsighed og tæmme sig selv. Men overfor Barnet behøver han ikke at tæmme sig, overfor Barnet behøver han ikke at beherske sig; der har han Lov til at slaa og slaa haardt. Spanskrøret anvendes naturligvis i ringe Grad i mange af vore Skoler, og her er Landsbyskolen foran i Humanitet. Det er en Selvfølge, at den er det. Ude i vore Landsbyer, navnlig i en stor Del af de vestjydske Landsbyer, taaler man ikke en Lærer, der prygler Børnene. Man vilde ikke finde sig i det; der vilde rejse sig et Ramaskrig af Forbitrelse, hvis en Lærer gav sig til at prygle Børnene.

Maa jeg i denne Forbindelse nævne, at om ikke Hovedgrunden saa en af Grundene til, at afdøde Christen Berg blev den folkekære Mand, han blev, var, at han var en udmærket Børneven. Han kom op til et vestjydsk Sogn og blev Lærer der ved en Skole, hvor der havde været en Lærer, som i overordentlig høj Grad havde anvendt Spanskrøret som Disciplinarmiddel — der var meget lidt Disciplin i Skolen — og Følgen af den megen Pryglen var, at Børnene vare blevne helt vilde og gale og næsten ikke til at tumle. Da kom Berg til denne Skole, og han gjorde sin Entré med ligefrem at sige til Børnene, at de ikke vilde faa Prygl mere. Han vilde vinde

deres Hjerter og deres Tillid, og saa begyndte han med at tale til Gaardmandsbørnene om, at de skulde være gode mod Husmandsbørnene, og til Husmandsbørnene om, at de skulde være gode mod Tjenestedrengene. Og saa kaldte han nogle af disse Smaafyre frem for sig og sagde: Nu maa I heller ingen Spilopper lave, men jeg vil ikke slaa jer, og jeg vil bede jeres Kammerater om heller ikke at gøre det. I skulle være gode mod hverandre. Resultatet var, at da Berg traadte tilbage som Lærer, var der ikke et eneste Menneske i hele Sognet, der ikke med den dybeste Beklagelse saa denne udmærkede Mand forsvinde fra Skolen. Disciplinen var genoprejst, Orden var der, ja, der havde aldrig været saa udmærket en Orden før.

Det er for Resten noget, som mange af Medlemmerne i denne Sal meget vel vide, at de bedste Lærere, de Lærere, der opnaa den bedste Disciplin, ere dem, der ere mindst haardhændede. Det samme gælder ogsaa de bedste Officerer, dem, der nyde Agtelse og Ære. Der er, som jeg tidligere har fremhævet, og som jeg finder, man ikke bør skjule, mange Mænd, der virkelig betragte den Tid, de vare inde som menige Soldater, og navnlig det Samliv, de havde med en Del af deres Kammerater, og den Opmærksomhed, der blev vist dem fra ædskellige af de overordnede, som gode Minder, de pleje at hædre. Det udelukker selvfølgelig ikke, at der i Militærlivet er udvist Haardhed og Grusomhed, men de gode Officerer maa have den Ret, der tilkommer dem. Og det er en Kendsgerning, at den Lærer kommer videst, som anvender mindst mulig korporlig Straf. Jeg skulde tro, at selv om man i mange af vore Landsbyskoler ikke raader over det bedste Skolemateriel, selv om Bygningerne i adskillige Henseender ere forfaldne, og selv om det ydre Apparat og den ydre Ramme ikke staa Maal med, hvad man kan stille op i en Storstad som København — det kan skorte paa Undervisningstid, det kan maaske skorte paa de elementære Evner hos vedkommende Lærer —, saa er det indre Liv i Landsbyskolen bedre, end det er i mange af Københavns saakaldte Folkeskoler, som ikke ere Folkeskoler, men som ere Skoler, hvor man blot propper Børnene og saa gaar fra dem, ikke kender dem og ikke bryder sig om at kende dem.

Ude paa Landet, hvortil de fleste af de ærede Medlemmer have bedre Kendskab end jeg, er det givet — det ligger i Sagens Natur —, at den enkelte Lærer kommer i et